

2010 рік, а також видали «Резюме основних змін у нових МСА (Великобританія та Ірландія)» для розуміння відповідних змін [1].

Постійні зміни й удосконалення міжнародних стандартів аудиту, розуміння відмінностей за формою і змістом національних стандартів з аудиту та супутніх послуг, які опубліковані і діють у багатьох країнах світу зумовлюють знаходження шляхів і напрямів гармонізації аудиторської практики на міжнародному рівні. Комітет з міжнародної аудиторської практики (ІАРС) розуміє наявні відмінності та розробляє і видає міжнародні стандарти аудиту, які призначені для міжнародного визнання.

Отже, працюючи в інтересах суспільства, Міжнародна федерація бухгалтерів (МФБ) робить свій внесок у розвиток, прийняття і впровадження міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості високої якості насамперед через підтримку Ради з Міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості (ІААСБ). МФБ надає людські ресурси, послуги з технічного менеджменту, зв'язку та фінансування цієї незалежної Ради з розробки стандартів, а також допомагає їй у висуванні та підборі членів Ради. За 30-річну історію ІААСБ (з 1991 року) опублікував 32 Міжнародних стандарти аудиту (МСА) і близько 20 заяв з міжнародної аудиторської практики та інші декларації з таких тем, як контроль [4, 5]. МСА були розроблені при активній участі громадськості, з метою гарантування вирішення і врахування питань, які викликають найбільшу заклопотаність громадськості та ринків. Понад 100 країн нині використовують або знаходяться в процесі прийняття або включення МСА в свої національні аудиторські стандарти. Дедалі більше національних регулюючих органів приймають фінансову звітність, яка підлягає аудиту з використанням МСА.

Список використаних джерел: 1. Knowledge guide to International Standards on Auditing (ISA). URL: <http://surl.li/asmge>. 2. Повідомлення Комісії до Ради та Європейського парламенту – Посилення обов'язкового аудиту в ЄС /* COM/2003/0286 остаточний */ Офіційний вісник 236, 02/10/2003 Рр. 0002–0013. URL: <http://surl.li/asmgv>. 3. IAASB - Clarity project update. URL: <https://www.iaasb.org/publications/iaasb-clarity-project-update>. 4. International auditing and assurance standards board: a brief history of its development and progress. URL: https://www.ifac.org/system/files/downloads/IAASB_Brief_History.pdf. 5. Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements. URL: <http://surl.li/qwyu>.

УДК 657

А. А. Кухтій, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: **О. С. Сакун**, д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОСНОВИ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ БЮДЖЕТОМ ЩОДО ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: аудит, податок на прибуток, розрахунки з бюджетом.

Одним з основних джерел наповнення державного бюджету виступає податок на прибуток. Важливим аспектом у цьому контексті є відповідність інформації підприємств, наведеної в декларації з податку на прибуток, про доходи, витрати, та визначений податок на прибуток вимогам чинного податкового законодавства щодо їх визнання, оцінки та порядку класифікації. Аудит розрахунків з бюджетом щодо податку на прибуток підприємства таким чином сприяє наповненню державного бюджету.

Податковим кодексом України встановлено перелік платежів до бюджету, порядок їх нарахування та терміни сплати. Усі податки та інші обов'язкові платежі обліковуються в розрізі їх видів, тому основними напрямки аудиту розрахунків по всіх видах податків є [1, ст. 125]:

- 1) перевірка повноти нарахування платежів (чи включено підприємство до реєстру платників певного податку, правильність визначення фактичного оподаткованого обороту та ставки податку, правомірність застосування пільг з оподаткування);
- 2) перевірка повноти та своєчасності сплати платежів до бюджету;
- 3) контроль відображення в бухгалтерському обліку операцій за всіма видами розрахунків;

4) перевірка своєчасності і правильності складання та подання податкової звітності до органів Державної фіскальної служби.

Перевірка повноти і своєчасності сплати податків, достовірність відображення сум заборгованості за розрахунками з бюджетом в обліку та звітності здійснюється з використанням платіжних документів та інформації органів Державної фіскальної служби [2].

Джерелами інформації для визначення фінансового результату в декларації з податку на прибуток, є [3, ст. 24]:

- первинні документи, що фіксують факт здійснення господарської операції;
- рахунки бухгалтерського обліку;
- реєстри бухгалтерського обліку.

Для досягнення поставленої мети необхідно перевірити [3, ст. 25]:

- наявність та правильність оформлення первинних документів, які були підставою для визнання доходів та витрат у процесі обчислення розміру оподатковуваного прибутку;
- склад та повноту формування доходів звітного періоду;
- склад витрат звітного періоду на його відповідність податковому законодавству;
- відповідність застосовуваних правил визнання різних груп доходів та витрат вимогам податкового законодавства;
- відповідність застосовуваних підходів щодо оцінки різних груп доходів та витрат відповідно до вимог податкового законодавства;
- правильність застосування облікових оцінок при визначенні амортизаційних витрат, класифікації доходів та витрат у показниках декларації з податку на прибуток, застосування ставок та порядок обчислення податку на прибуток.

Загальний комплекс здійснюваних аудитором процедур можна умовно поділити на п'ять напрямів, які представлені таблиці.

Таблиця

Напрями аудиторських процедур

№	Напрями аудиторських процедур	Пояснення
1	Отримання розуміння підприємства як платника податку на прибуток	Визначається його податковий статус, можливість застосування пільгових режимів оподаткування, особливості процедур сплати податку.
2	Дослідження прийнятої облікової політики підприємства для цілей складання фінансової звітності та формування декларації з податку на прибуток.	Слід встановити, чи існують розбіжності в застосовуваних процедурах оцінки доходів та витрат. Також цей напрям включає процедури, спрямовані на вивчення системи внутрішнього контролю (документообіг, застосовувані на підприємстві процедури санкціонування операцій, застосовувані облікові системи, робочий план рахунків тощо).
3	Дослідження складу доходів, які отримувало підприємство протягом звітного податкового періоду	Досліджується їх зміст (від реалізації товарів, надання послуг, оренди тощо), форма отримання (готівкові, безготівкові, безоплатні), напрям отримання (в Україні, експортні, від операцій з пов'язаними особами).
4	Дослідження складу витрат, які мало підприємство протягом звітного податкового періоду	Досліджується їх зміст (собівартість реалізованої продукції (товарів), від отримання послуг, фінансові витрати, витрати від сплати податків тощо), форма здійснення (готівкові, безготівкові), джерело отримання (в Україні, імпортовані, від операцій з пов'язаними особами, отримані від нерезидента з офшорним статусом).
5	Дослідження складу операцій з основними засобами та нематеріальними активами	Визначається склад (власні, орендовані за договором оперативної оренди або за договором фінансової оренди), форма використання у господарській діяльності (у власній господарській діяльності, передані в оперативну оренду, тимчасово виведені з експлуатації), зміна балансової вартості (переоцінка, поліпшення), рух (надходження, вибуття).

Джерело: складено автором за даними [3, ст. 26].

Для кожного конкретного випадку перевірки змістове наповнення принципів, які мають враховуватися при формуванні показників податкової декларації, залежатиме від операційних характеристик підприємства, що, у свою чергу, визначатиме особливості змісту процедур перевірки [3, ст. 27].

Результати аудиторської перевірки дозволяють не тільки підтвердити достовірність показників фінансової звітності, а й виявити прогалини в системі бухгалтерського обліку, ідентифікувати ризики, окреслити контури розвитку бізнес-суб'єкта в стратегічній перспективі.

Список використаних джерел: 1. Гордієнко Н. І., Харламова О. В., Мізік Ю. І., Конопліна О. О. Аудит: методика і організація : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 319 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141489401.pdf>. 2. Аудит розрахунків з бюджетом. URL: https://pidru4niki.com/87844/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/audit_rozrahunkiv_byudzhedom. 3. Аудит оподаткування. Опорний конспект лекцій / розробники: Г. В. Даценко, Л. О. Чолій. Вінниця : КНТЕУ, 2019. 88 с. URL: <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=26876.pdf>.

УДК 657.6

С. В. Сенченко, здобувач вищої освіти

К. В. Гнедіна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

АУДИТ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Ключові слова: *аудит, внутрішній аудит, аудиторська перевірка, ризики діяльності, аудиторські процедури, аудиторські докази.*

Пандемія COVID-19 спричинила значні наслідки для сфери аудиту і вплинула на процес організації та проведення перевірок. Постало доречне питання про те, яким чином діяти в таких умовах підприємствам, звітність яких перевіряється, аудиторським фірмам та які нововведення впроваджувати у процес взаємодії учасників тристоронніх відносин.

Аудитори зіштовхнулися з низкою перешкод щодо організації дистанційної роботи, адже під час карантину вони втратили можливість здійснювати перевірки безпосередньо на місці. При цьому підприємства можуть не надавати їм доступ до своїх баз даних, що значно зменшує обсяг необхідної інформації для прийняття рішень, а у їх керівництва не завжди є можливість проводити наради, пов'язані з проведенням аудиту через низку інших організаційних питань. У зв'язку з цим аудиторам залишалось займатися документальним оформленням раніше розпочатих перевірок та підготовкою до наступних, а також надавати інші послуги, які можливо здійснювати в дистанційному режимі [1]. Представимо рекомендації ПАБУ щодо дій керівництва внутрішнього аудиту внаслідок пандемії та впровадження карантинних заходів (рис. 1). В умовах дистанційної роботи важливо раціонально організувати роботу аудиторів, забезпечити постійну комунікацію між ними та представниками підприємства, пересвідчитися в наявності необхідної техніки, програмних продуктів для виконання завдань та автоматизації перевірки.

Зауважимо, що при проведенні перевірок на підприємствах, які становлять суспільний інтерес, аудитори повинні враховувати той факт, що у зв'язку з запровадженням карантинних заходів вони мали додаткові ризики діяльності. При цьому необхідним постає розкриття в аудиторському звіті інформації про те, як саме обмежувальні заходи вплинули на діяльність суб'єкта господарювання, його фінансове становище та економічні показники діяльності. Аудитору необхідно зібрати необхідні докази за відсутності можливості комунікації з усіма працівниками, обмеження фактичного перебування на підприємстві, що на практиці дуже ускладнює роботу аудитора. Саме тому необхідним є впровадження альтернативних процедур аудиту та удосконалення технологій задля поліпшення виконання роботи. Якщо ж аудитор не має можливості отримати необхідні докази, він повинен висловлювати свої думки із застереженням або взагалі відмовитись від їх висловлення [2].